

KASTEEL d'URSEL MAGAZINE

Driemaandelijkse uitgave van de Provincie Antwerpen/Kasteel d'Ursel, Hingene | 4de jaargang # 16 | november–december 2008–januari 2009

DE NOTELAER, parel aan de Schelde

PROVINCIE
ANTWERPEN

Een nieuwe start

Foto omslag: © Eddy Van Ranst

Op 1 februari 2005 verscheen het eerste Kasteel d'Ursel Magazine. Sindsdien heeft deze driemaandelijks publicatie haar taken uitstekend vervuld: belangstellenden informeren over de geschiedenis van de familie d'Ursel, de restauratie van het kasteel en het nieuwe leven dat het heeft gekregen. Langzaam maar zeker groeide het aantal sympathisanten en ambassadeurs, mensen die ons verhaal op de voet volgen, af en toe eens een bezoekje brengen en het bestaan van het kasteel bekendmaken bij familie, vrienden en collega's. Maar ondertussen zijn we vijftien nummers en bijna vier jaar verder: tijd om het magazine helemaal in een nieuw kleedje te steken! De omvang en de rubrieken blijven behouden, maar verder verandert zowat de hele opmaak. Zo willen we je nog meer kijk- en leesplezier bezorgen.

We maken ook van de gelegenheid gebruik om grote schoonmaak te houden in ons abonnementenbestand. Ongetwijfeld hebben we in de loop van de jaren heel wat adreswijzigingen gemist en misschien – je weet nooit – zijn er zelfs mensen die dit boekje helemaal niet meer graag lezen. Daarom beginnen we vanaf nu opnieuw met een schone lei en verwijderen we alle bestaande adresgegevens. Als je het volgende nummer van dit magazine over drie maanden nog wil ontvangen, moet je dus je gratis abonnement vernieuwen. Hoe je dat doet, lees je op de pagina hiernaast. Diegenen die overblijven zullen – hopelijk – des te geïnteresseerder zijn. We zijn ervan overtuigd dat dit eerste nieuwe nummer meteen de toon kan zetten...

LUDO HELSEN
gedeputeerde voor cultuur

KOEN DE VLIEGER-DE WILDE
beheerder kasteel d'Ursel

COLOFON Kasteel d'Ursel
Wolfgang d'Urselstraat 9
2880 Hingene
www.kasteeldursel.be
T 03 820 60 11 · F 03 820 60 15
kasteeldursel@admin.provant.be

Het magazine van het Kasteel d'Ursel is een uitgave van de deputatie van de provincieraad van Antwerpen:

Cathy Berx, gouverneur-voorzitter,
Ludo Helsen, Jos Geuens,
Koen Helsen, Marc Wellens,
Inga Verhaert en Bart De Nijn, leden
en
Danny Toelen, provinciegriffier.

Jaargang 4, nummer 16,
november–december 2008–januari 2009

Redactie: Veerle Moens en Koen De Vlieger-De Wilde, met medewerking van Joke Bungeneers, Joke Buijs, José Géal, Katrien Hebbelinc, Kris Ketels en Elise Simoens.

Vormgeving: Frederik Hulstaert

Druk: Albatros Printing, Boechout

Oplage: 8000 exemplaren

Dit magazine werd gedrukt op milieuvriendelijk papier en verpakt in milieuvriendelijke folie.

ISSN 1781-4464

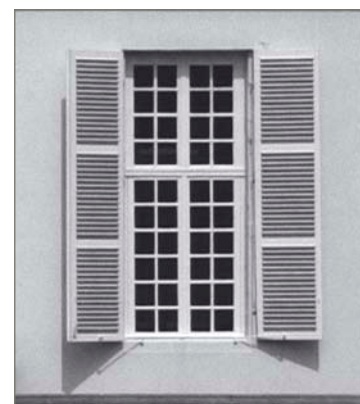
KASTEEL d'URSEL MAGAZINE

Gratis magazine

Wil je het magazine van kasteel d'Ursel thuis ontvangen? Bezorg ons dan je adresgegevens. Alle nummers zijn ook terug te vinden op de website.

Kasteel d'Ursel trakteert

Maandelijks trakteren we abonnees op gratis kaarten voor evenementen in het kasteel én daarbuiten. Geef je e-mailadres door als je hiervoor in aanmerking wil komen.

Kasteelheer voor een dag

Onlangs werden de huurvoorwaarden voor het kasteel vernieuwd. Voor meer info, de volledige huurovereenkomst en een aanvraagformulier kan je ons bellen of surfen naar de website.

Verleng je gratis abonnement

Wil je in de toekomst het Kasteel d'Ursel Magazine nog ontvangen? Bezorg ons dan zo spoedig mogelijk je naam, adres en eventueel je e-mailadres. Elke maand trakteren we onze abonnees immers op gratis kaarten voor cultuur en ontspanning, zowel in het kasteel als daarbuiten. Om praktische redenen verlopen deze wedstrijden uitsluitend per e-mail.

Ook voor groepsverantwoordelijken zijn er regelmatig bijzondere aanbiedingen. Als je laat weten van welke groep je voorzitter, secretaris of duivel-doet-al bent, komt de juiste boodschap gemakkelijk bij jou terecht.

Wie het magazine liever niet meer wil ontvangen (of het ineens als pdf wil downloaden van onze website), hoeft niets te doen. Alle bestaande adresgegevens worden binnenkort verwijderd.

Balsempopulier geveld

Tot voor kort flankerden twee statige balsempopulieren het kasteel. Toen ze beiden nog jonge populiertjes waren, is de stam van het rechter exemplaar echter in twee koppen gesplitst. Jarenlang groeiden er zo twee stammen vlak tegen elkaar, als een Siamese tweeling. Naarmate de boom groter en ouder werd, ving de kruinen meer wind en wiegden ook de stammen mee: enkele centimeters uit elkaar als het bijna windstil was, maar tientallen centimeters als de windkracht toenam.

Tijdens een van de zomerstormen bewogen de stammen zo ver uit elkaar, dat ze dreigden af te scheuren en om te vallen. Om schade of ongevallen te voorkomen werd er daarom op 12 augustus een noodvelling uitgevoerd. Voorlopig wordt er geen vervanger geplant. Dat zal pas gebeuren wanneer ook de linkse populier – even hoogbejaard als de rechtse, maar wel met één stevige stam – het loodje legt en er plaats komt voor twee nieuwe, jonge wachters naast het kasteel.

Beter voorkomen dan genezen

Zowel de brug achteraan de kasteelvijver (die leidt naar het parkbos) als de dienstbrug aan de linkerkant van het kasteel kregen onlangs een opknappbeurt. Janko Beckers, halftijds werkmans in het kasteel, heeft de metalen brugleuningen geschuurd en opnieuw geschilderd. Taib Zaouaghi, tuinier van SPK Natuurwerk maar metseelaar van opleiding, herstelde met de hulp van collega Ivo Van Huynegem het afgebrokkelde metselwerk. Zo zien de bruggen er opnieuw veel mooier uit en hebben we alvast toekomstige restauratiewerken kunnen vermijden.

Langs de grote poort

Op 25 september stemde de provincieraad in met een reeks restauratiewerken op het kasteeldomein. Bovenaan de lijst staan het 18de-eeuwse poortgebouw, de smeedijzeren poort en de muren langs de Edmond Vleminckxstraat. Ook voor de restauratie van de hoofdpoot in de Wolfgang d'Urselstraat en het dak van de kapel in de Koningin Astridlaan werden de nodige middelen voorzien. De aanbesteding van de werken zal nog dit jaar gebeuren, de eigenlijke uitvoering volgt in 2009. De concrete plannen worden zeker voorgesteld in een van de volgende magazines.

Een oude foto van de brug naar het parkbos, onlangs door Stany De Wit (Wintam) geschonken aan het kasteel

PAREL AAN DE SCHELDE

Een overzicht van het multidisciplinair onderzoek in functie van de restauratie van het paviljoen en de inrichting van zijn omgeving

Op de vooravond van de Tweede Wereldoorlog genoot de familie d'Ursel van haar laatste diner in De Notelaer. Voor Hedwige, dochter van de zevende hertog d'Ursel, stond deze avond symbool voor het einde van een tijdperk. Het neoclassicistische paviljoen aan de Schelde werd gebouwd tussen 1792 en 1797 in opdracht van Wolfgang-Guillaume d'Ursel, naar een ontwerp van de Franse architect Charles De Wailly.

In 1953 trof een zware overstroming het in onbruik geraakte paviljoen. De familie Camu redde De Notelaer echter van verder verval. Na de restauratie van het exterieur in 1965 werd het paviljoen in 1968 wettelijk beschermd als monument. Pas in 2000 volgde de bescherming van het omringende landschap. De Vlaamse Gemeenschap kocht het paviljoen in 1983 en gaf het zijn huidige functie als toeristisch-recreatief onthaalcentrum van de Schelde.

Met de ondertekening van een convenant werd op 22 januari 2008 het startschot gegeven voor de restauratie van De Notelaer en de inrichting van zijn omgeving. Niet minder dan zes partijen engageren zich om het paviljoen een mooie plaats in de toekomst te verzekeren: Erfgoed Vlaanderen vzw (erfpachthouder en bouwheer), vzw De Notelaer (lokale beheerder),

Op een warme zomeravond speelde mama piano toen Louis het vieruurtje kwam afruimen. Ze zei hem:

'We zouden vanavond kunnen dineren in het paviljoen.'

En dat deden we. Een schitterende zonsondergang verlichtte deze laatste avond, dit afscheid van een heel leven...

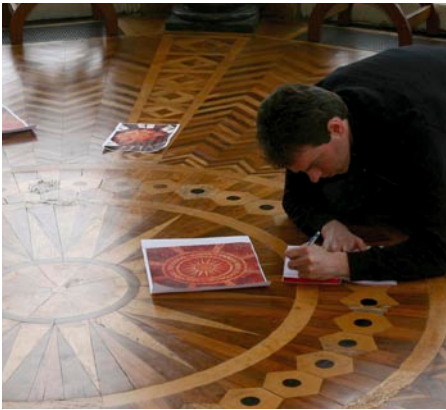
(Hedwige d'Ursel, 'Ombre portée')

Toerisme Vlaanderen (eigenaar), Agentschap voor Natuur en Bos (eigenaar belendende percelen), Waterwegen en Zeekanaal nv (eigenaar Scheldedijk) en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (wetenschappelijk projectleider). In een eerste fase voert het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) het wetenschappelijk onderzoek uit. Om tot een geschikt herbestemmings-

project te komen, worden immers eerst de fysische én intrinsieke draagkracht van het gebouw en zijn omgeving bestudeerd. Dit artikel geeft een overzicht van het multidisciplinair onderzoek dat daarbij komt kijken.

Het bouwhistorisch onderzoek

Het bouwhistorische onderzoek draagt bij tot de geschiedenis van De Notelaer. Het gebeurt vooral op basis van iconografische bronnen en het archief van de familie d'Ursel. Daarin zijn de belangrijkste documenten de rekeningen van het kasteeldomein en de bijbehorende facturen en kwitanties. Zo kunnen we de voortgang van de bouwwerken reconstrueren en de gebruikte materialen en kleuren achterhalen. De rekeningen informeren ons ook over de 19de-eeuwse onderhouds- en restauratiewerken. De bewaarde inventaris van vóór 1820 geeft dan weer een exact

Houtanatomisch onderzoek van de parketvloer in het Italiaans salon

© Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed

Kleurvenster met nummering

© Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed

De gemaakte proefvensters worden vergeleken met de kleurenkaart om de juiste kleurenreferentie te vinden

© Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed

beeld van hoe het paviljoen bemeubeld was in het begin van de 19de eeuw.

Het interieuronderzoek en het materiaal-technische onderzoek

Om gegevens te verkrijgen over de opeenvolgende kleurstellingen en verfsystemen worden de afwerkingslagen materiaal-technisch onderzocht. In alle vertrekken en op de bereikbare plaatsen van het exterieur, worden stratigrafische vensters gemaakt. Dat zijn kijkvensters waarop de lagen van de geschiedenis kunnen afgelezen worden. Met een kleurenmeter wordt dan aan elke kleur een NCS-code (Natural Colour System) gegeven. De gegevens worden vervolgens gelinkt aan de resultaten van het bouwhistorische onderzoek. Op die manier kan een groot aantal van de kleurlagen gedateerd worden. Ook de link met andere gegevens uit het onderzoek – bijvoorbeeld over eigenaars, meubilair, vloerafwerking en -bekleding, ... – kan bijdragen tot een zo integraal mogelijke beeldvorming van het paviljoen in de loop der tijden.

De proefrestauratie van de schilderijen in het Italiaanse salon

Het Italiaanse salon is een merkwaardig ensemble, volledig beschilderd en versierd met bijzondere kunsttechnieken. Daar wordt een vooronderzoek gekoppeld aan een beperkte proefrestauratie. Het onderzoek moet uitsluitsel geven over de ontstaansgeschiedenis, de schilder, de stijl, de technieken, de gebruikte materialen en de iconografie van deze

interessante italianiserende schilderijen en decoraties. Met het oog op de restauratie ervan worden de muur- en koepelschilderingen ook onderzocht op hun bewaringstoestand, de beschadigingen, de oorzaken van de schade en de vroegere restauraties. Op basis van het onderzoek en de proefrestauratie kunnen we genuanceerde en haalbare restauratieopties voor het hele salon formuleren.

Houtanatomisch onderzoek van de parketvloer

De parketvloer in het Italiaanse salon is opgebouwd uit verschillende houtsoorten. Om te achterhalen om welke houtsoorten het precies gaat, wordt de interne structuur met een microscoop bestudeerd.

Het historische en floristische onderzoek van de onmiddellijke omgeving

In dit onderzoek worden de landschappelijke en natuurlijke waarden van de omgeving (inclusief de dreef naar het kasteeldomein) in kaart gebracht. We vergelijken niet alleen archiefdocumenten en historisch kaartmateriaal, maar maken ook een inventaris van de flora rond de Notelaer en in de omliggende Hingenebroekpolder. Er is verder bijzondere aandacht voor het parkbos en de overblijfselen van de vroegere wijmenteelt, jonge wilgentakken waarmee manden werden gevlochten. De resultaten van dit onderzoek zijn belangrijk om te bepalen hoe kwetsbaar het gebied is en in welke mate het toeristisch kan worden ontsloten.

De architecturale volumestudie met opmeting, het bouwfysische onderzoek en het onderzoek naar stabiliteit en technieken

Om een historisch gebouw te evalueren en doorgronden, is een opmeting van cruciaal belang. Tijdens de opmeting maakt de ontwerper zich langzaam vertrouwd met het gebouw en komen er details aan het licht die in een latere fase van belang kunnen zijn. Dankzij hoogtechnologische meettoestellen kan een gebouw op een eenvoudige en veilige manier opgemeten worden. De fotogrammetrie stelt ons bijvoorbeeld in staat om foto's om te vormen tot meetbare orthofoto's en getekende plannen.

Aan de hand van de grondplannen, doorsneden en gevelplannen wordt een volumestudie gemaakt. Parallel met de opmeting wordt de bouwfysische en bouwtechnische toestand nagegaan en samen met de technieken op plan ingetekend. De opmeting is het een basisdocument waarop de andere disciplines kunnen verder werken.

Ook benieuwd naar de eindresultaten van dit onderzoek? In de loop van 2009 worden ze gebundeld en door het VIOE uitgegeven in de reeks *Relicta Monografieën*. Meer info op www.vioe.be. Ook in de volgende nummers van dit magazine kan je er meer over lezen. ■

JOKE BUIJS

Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed

De jacht was een pittoresk gebeuren, waarbij de drijvers lange stokken droegen om over de vele grachten te springen

HERINNERINGEN VAN EEN JAGER

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was ook de bewegingsvrijheid van de hertog d'Ursel beperkt. Zittend in zijn rookkamer maakte hij van de gelegenheid gebruik om te mijmeren bij zijn leven als jager. 'Al die herinneringen die een hertengewei, de kop van een moeflon, een berenvel of de staart van een trapgans oproepen, doen me het verleden opnieuw beleven.'

In juli 1941 beschreef hertog Robert d'Ursel (1873–1955) zijn herinneringen aan zijn vele jachtpartijen en reizen, 'voor zichzelf en misschien voor enkele vrienden die ze met hem hadden beleefd. Ze hebben maar één verdienste: ze zijn helemaal eerlijk en komen uit mijn pen zoals ze me te binnen vallen, ondoordacht en ongeunsteld. Je zou kunnen zeggen dat het de essentie is van mijn leven als jager gedurende veertig jaar.'

Op aandringen van zijn vrienden stelde hij zijn notities ter beschikking van de Brugse uitgeverij Desclée de Brouwer, die er in september 1942 een beperkte oplage van 600 genummerde exemplaren van liet drukken. De opbrengst ging naar een

goed doel. In zijn voorwoord verontschuldigde hertog Robert er zich voor dat 'zijn aantekeningen enkel geschreven waren voor zijn eigen voldoening en dus misschien een beetje te persoonlijk voor de dag komen.'

De hertog begint bij het begin: 'Mijn eerste patrijs heb ik geschoten op 22 september 1888. Een paar dagen voor de opening van het jachtseizoen gaf mijn vader me eindelijk het cadeau waar ik al zo lang van droomde: een kleine buks van negen millimeter. Op slag verwees ik mijn andere wapens naar het museum: mijn boog en vooral mijn katapult, waarmee ik menig merel en mus heb kunnen verschalken. In die tijd kende

iedereen de buks van de beginnelingen met zijn papieren patroonhulzen, die vloeibaar werden bij de eerste mist en waarin het buskruit en het lood zich bij de minste beweging vermengden. Vanzelfsprekend probeerde ik dit ongemak te verhelpen: nachtenlang herlaadde ik stiekem de munitie en sloot ik de hulzen af met zegellak. Uit voorzorg zette ik de kaars en de lak wel op een apart meubel, waar ik dan de ene patroon die ik aan het verbeteren was naartoe bracht. Maar dat belette niet dat ik een stevige uitbrander kreeg van mijn vader (hertog Joseph d'Ursel), die mijn krijgslist ontdekte toen hij onverwachts mijn kamer binnenkwam en me beval er onmiddellijk mee te stoppen.'

'Het was in Hingene dat ik leerde schieten en wel op de meeuwen boven de Schelde. Veel later, rond 1895, kwam onze buurman uit Bazel, Georges Vilain XIII, me dikwijls ophalen aan de Notelaer. Met zijn gemotoriseerde kano voeren we naar de Beneden-Schelde en 's avonds kwamen we dan terug met meer dan honderd watervogels, wulpen, zeezwaluwen en allerlei soorten meeuwen. Ik leerde snel om bij het schieten rekening te houden met de afstand (die redelijk moeilijk in te schatten is op het water) en de snelheid van de vogel (die groter is dan de trage vleugelbewegingen doen uitschijnen). Naast de uitstekende schietlessen die ik er kreeg, zal ik nooit het prachtige uitzicht van de Scheldeoevers vergeten. In de herfstzon kleurden de trage golven goud en paars in het westen en parelgrijs in het oosten. Bij laag water ging de Schelde onzichtbaar over in de slikken, ware het niet dat een lijn van witte vogels het water scheidde van de modder.'

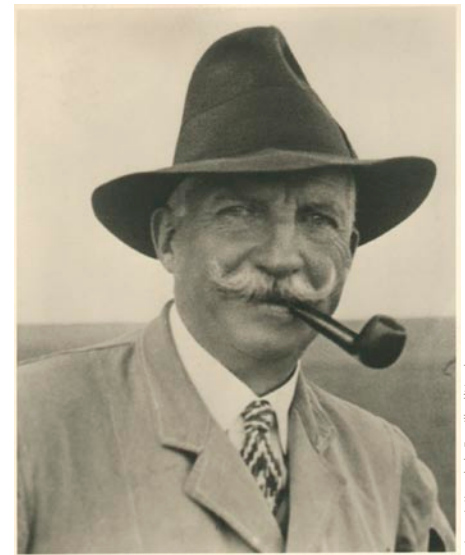
'Ik joeg met een speurhond. Ik heb er middelmatige en heel slechte gehad, omdat ik nooit het geduld had om ze af te richten en het verknoeide wanneer ze – per ongeluk – toch al enige kennis van het wild hadden. Ik herinner me er een die ik had laten komen – gelukkig op proef – na het zien van een buitengewone advertentie in de krant. Dit kostbare dier was een ramp met patrijzen, maar

onklopbaar in het opsporen van hazen, neergeschoten of niet. Als hij er een gevonden had, groef hij een diepe put en verstopte hij zijn vangst onder de grond, zonder twijfel om er zich later aan te goed te doen.'

'In oktober nodigde mijn vader een paar burens uit voor kleine drijfjachten. Dat was een pittoresk gebeuren, waarbij de drijvers lange stokken droegen om over de vele grachten te springen. Er was niets pakkender dan hen bij het vallen van de avond te zien passeren onder de ramen van het kasteel, hun stok op de schouder, terwijl ze met het aangeboren muzikaal gevoel dat de Vlamingen hebben oude liedjes en marsen zongen.'

'Hoewel hij een goede schutter was, kreeg mijn vader later een afkeer van de jacht en liet hij de leiding aan mij over. Met wisselend succes liet ik fazanten kweken om de eentonige en te gemakkelijke jacht te verbeteren in dat platte en open land. Dat deden we door de fazanten op te drijven of door ze te doen opvliegen met vlaggen. Zo had ik een jacht bedacht – dichtbij het dorp waarvan ik wist dat de fazanten er nooit naartoe zouden vliegen – waarbij de drijvers vertrokken van op dezelfde lijn als de jagers. De vogels wandelden zo tot op het einde van het park, draaiden zich om en vlogen over de mannen. Verder opgeschrikt door zwaaiende vlaggen kwamen de fazanten uiteindelijk binnen het schootsveld precies boven een vijver. De jacht was misschien niet moeilijk, maar toch minstens een uitdaging en heel behoorlijk voor een vlak land.'

Dertig jaar later noteerde ook zijn dochter Hedwige haar herinneringen aan de jacht in Hingene: 'In de herfst was het tijd voor de jacht. Mijn vader trok er dikwijls op uit, voorzien van zijn geweren en zijn trouwe knecht Egide. Geboren en getogen in het dorp, in onze dienst sinds zijn veertiende en handig als geen ander, was hij de beste van alle voorladers. De stoet van gasten was helemaal anders dan die in de zomer, met hun dikke kleren en hun luide stemmen die galmden in de inkomhal. Je zag ze staan wachten aan de bosrand en zodra

Robert d'Ursel (1873–1955)

© Association de la Famille d'Ursel

ik kon ontsnappen, ging ik aan de uitgeworpen patroonhulzen snuiven, gedrenkt in de geur van het poeder. De boswachters gaven me de mooie blauwe en zwarte pluimpjes van de Vlaamse gaaien om op mijn hoed te steken. 's Avonds stalden ze de patrijzen en fazanten uit op de brug en zongen de drijvers, leunend op hun lange stokken waarmee ze over de grachten sprongen, met hun mooie mannenstemmen oude Vlaamse liedjes. Eén ervan, ik weet niet waarom, begon met de woorden 'Napoleon heeft zijn naam gegeven...'. Aan wie, aan wat heeft hij zijn naam gegeven? Niemand weet het nog. Het eindigde met een sentimenteel deuntje 'Waar kan men beter zijn dan bij onze beste vriend', terwijl ze rond de vijver wandelden in het licht van hun toortsen, wat ze zonder twijfel al van generatie op generatie deden. Ze leken gelukkig op het einde van die lange dag – ze kregen trouwens een flink deel van de vangst – en ik was het ook wanneer ik naar hen luisterde.'

In de volgende hoofdstukken geeft hertog Robert een korte impressie van alle plaatsen waar hij de voorbije veertig jaar had gejaagd. De bezoeken aan zijn burens in Klein-Brabant en de avonturen in Rusland – waar hij een beer schoot – zijn voer voor een volgend magazine... ■

KOEN DE VLEGER-DE WILDE
Kasteel d'Ursel

Aldo Baerten is bezeten van muziek. Hij is fluitsolo bij de Filharmonie, is regelmatig te gast in andere binnen- en buitenlandse orkesten, speelt in verschillende kamermuziekensembles, geeft les aan de conservatoria van Antwerpen en Utrecht en reist de wereld rond voor het geven van concerten.

‘Ik vind het heel boeiend om met zo veel verschillende facetten van het muzikale leven bezig te zijn. Ik verveel me nooit en ik heb ook nooit het gevoel dat ik naar het werk moet. Voortdurend geniet ik van de kruisbestuiving tussen mijn activiteiten als uitvoerend en docerend musicus. Het spreekt voor zich dat je een student beter kan voorbereiden op het toch wel stressrijke leven van een musicus als je zelf vaak op de planken staat. En aangezien mijn studenten steeds weer praktische

schoolorkest als in een bandje voor lichte muziek terecht. Bovendien speelden we bijna iedere middag kamermuziek. Zelfs hele operettes werden voorbereid.’

Peter-Lukas Graf (die volgend jaar tachtig wordt) liet een onuitwisbare indruk na op Baerten. ‘Graf is de intelligentie zelf. Een grote meerwaarde is dat hij behalve fluitist ook dirigent en pianist is. Vandaar dat hij in zijn lessen ook heel ver ging in analyse en in het blootleggen van structuren. Zijn einddoel was extreem edel: hij wilde niets liever dan zichzelf overbodig maken. Hij reikte ons alle mogelijke technische en muzikale middelen aan om in ons verdere leven onafhankelijk verder te kunnen werken. Ik ben vier jaar in zijn klas gebleven. Zijn studenten kwamen van overal ter wereld. Natuurlijk stimuleerden studenten elkaar ook onderling.’

Als je er perscommentaren over fluitist Aldo Baerten op naleest, merk je hoe hij behalve om zijn zangerige en heldere toon altijd opnieuw ook geprezen wordt om zijn precisie. Die drang naar precisie en helderheid valt zelfs op wanneer je met de man praat. Maar zelden ontmoet je iemand die zo virtuoos en to the point antwoordt op de vragen van een interviewer.

IK VERVEEL ME NOOIT

antwoorden van mijn verwachten, ben ik ook verplicht om me te blijven bezinnen over hoe ik zelf musiceer.’

Het is maar weinig fluitisten gegeven om zo’n aardig gevulde agenda op zak te hebben. Baerten is dan ook niet de minste. Zo doorstond hij als jonge snaak de extreem strenge selectieprocedures om in de klas van topfluitist Peter-Lukas Graf aan de Musikhochschule van Basel binnen te geraken. Maar het was Adrian Knott, zijn muziekleraar in de Europese School in Brussel die het muziekvuur echt in hem aanwakkerde. ‘Knott was zo’n echt traditioneel Engelse muziekleraar. Die man bracht al zijn avonden en weekends gewoon op school door. Ik speelde op dat moment al fluit en kon zowel in het

Baerten behaalde zijn solistendiploma in Basel en won prijzen op verschillende nationale en internationale wedstrijden. Maar met zijn selectie in 1988 voor het Jeugdorkest van de Europese Unie, maakte hij pas echt een reuzensprong. ‘Die periode was voor mij als een droom. Plots speelde ik onder leiding van wereldvermaarde dirigenten als Claudio Abbado en Bernard Haitink. We speelden orkestwerken van

Mahler, Bruckner en Strauss en deden daarmee de grootste concertpodia van de wereld aan. Heel bijzonder was ook de afzonderlijke coaching die we kregen van muzikanten van ondermeer de Berliner Philharmoniker.’

‘De figuur van wie ik sinds mijn studietijd het meest geleerd heb, moet zeker Philippe Herreweghe (chef-dirigent van de Filharmonie waar Baerten fluitsolo is, nvdr) zijn. Hij is gigantisch veeleisend. Bovendien slaagt hij erin om muziek steeds weer op een zeer frisse manier te benaderen. Voor ons musici is het ook bijzonder aangenaam dat hij zich gedraagt als een musicus onder de musici. Iedere keer weer nodigt hij zijn orkestmusici uit om echt samen te musiceren. Heel

Aldo Baerten

concreet beïnvloedde hij me sterk in mijn manier van klank maken. Herreweghe is heel inventief en tracht klank zoveel mogelijk te differentiëren.’

De vraag naar zijn lievelingscomponisten is de eerste die Baerten niet onmiddellijk precies weet te beantwoorden. ‘Ik hou erg van Franse componisten als Debussy en Ravel. Maar ook de symfonieën van Mahler vind ik fantastisch. En Bach moet zeker de allergrootste zijn. Mijn fascinatie voor hem neemt alsmat toe. Maar voor de rest valt het me op dat ik steeds weer in de ban geraak van de muziek die ik op een bepaald ogenblik speel. Ik merk ook dat mijn liefde voor muziek breder en breder wordt. Door constant met muziek bezig te zijn, ga je ook complexe muziek zoals die van Anton Webern bijzonder appreciëren. En dan zwijg ik nog over de niet klassieke muziek. Ook in het jazz-, pop- en folkwereldje is er heel wat dat me boeit.’

‘Mijn studenten confronteer ik met repertoire van barok tot vandaag. Het aller-

recentste repertoire van componisten als de Finse Kaija Saariaho of onze landgenoot Bart Vanhecke is onomstootbaar boeiend. Door met nieuwe werelden kennis te maken, leer je trouwens ook beter alles wat daaraan voorafgaat te begrijpen. Zo hebben we in het conservatorium al enkele projecten achter de rug waarbij we samenwerken met een componist. Tegelijk vind ik het ook belangrijk om op zijn minst notie te hebben van historische uitvoeringspraktijk. Mijn studenten krijgen dan ook geregeld masterclasses van oude muziek experts als Barthold Kuijken. Zelf heb ik ook plannen om met pianoforte te spelen.’

Een dwarsfluit verschilt grondig van de meeste andere blaasinstrumenten. Het moet zowat het enige instrument zijn zonder weerstand. De fluitist blaast zijdelings boven een opening, maar heeft geen riet of mondstuk ter beschikking om zijn adem te kanaliseren. De grootste moeilijkheid van de fluitist is dan ook

adembeheersing. ‘Zowat veertig procent van onze lucht gaat verloren. Het komt er dus op aan de overige lucht zo efficiënt mogelijk te gebruiken. Gelukkig zorgt deze moeilijkheid ook voor een groot voordeel. Aangezien je adem zo’n directe invloed uitoefent, wordt de dwarsfluit ook een heel flexibel instrument waar je ontelbare kleuren kan uittoveren.’

In de concertreeks ‘deFilharmonie chambreert’ speelt Baerten samen met de Duitse pianist Martin Helmchen. De twee musici geraakten bevriend toen Helmchen enkele jaren geleden een Beethovenconcerto kwam spelen met deFilharmonie. Ze beslisten samen te musiceren en hebben er intussen al een cd-opname met muziek van Schubert opzitten. ■

ELISE SIMOENS

Journaliste

Meer info over onze concerten vind je in de agenda op pagina 15

EINDELIJK GING IK NAAR BINNEN

© Veerle Woens

Verboden toegang

Maart 1931. José Géal ziet het levenslicht in de Van Haelenstraat in Hingene. Zijn moeder, Joanna Penninckx, komt uit Brussel naar haar ouderlijk huis om een zoon te baren in de liefdevolle en zorgzame nabijheid van haar eigen moeder. Enkele dagen later trekt het jonge gezin opnieuw naar de hoofdstad om er het dagelijkse leven verder te zetten. José groeit op in Brussel, maar om aan het drukke stadsleven te ontsnappen brengt hij de zomers van zijn kinderjaren door in zijn geboortedorp. Aan die zomers op het platteland houdt hij mooie herinneringen over. ‘Tijdens mijn vakanties in Hingene ging ik veel wandelen met mijn oom’, vertelt José. ‘Minutenlang staarden we door de smeedijzeren poort van het kasteeldomein naar het gebouw in de verte en probeerden zo een glimp op te vangen van de adellijke familie. Ik kreeg ze helaas nooit te zien, de toegang was

verboden. Zelfs mijn grootouders die een stukje grond van *den duc* pachtten, kwamen er nooit in. Dat deed me natuurlijk nog meer fantaseren...’

Kermis en ‘rollekebolleke’

De oom van José Géal werkte in die tijd als mandenvlechter. Hij herinnert zich nog levendig de geur van de wijmen die te week werden gelegd in de wallen rond het domein. ‘Mijn oom maakte toen voor mij een zeteltje van gevlochten wilgentakken. Het was een dierbaar geschenk en overleefde al mijn verhuizen. Ik koester het nog steeds’. Tijdens de winter werd op de wallen rond het kasteel geschaapt. Zelf ging José zwemmen in de vijvers in de buurt. ‘Urenlang vertoefden we in of rond het water. We keken naar de boten op de Schelde of speelden *rollekebolleke*, een spel waarbij we van de dijk rolden’.

Zowat vijftien jaar en een oorlog later – de contacten met zijn familie zijn inmiddels verwaterd – reist José samen met een vriend per bus vanuit Brussel naar de kermis in Hingene. ‘Die kermissen zal ik ook nooit vergeten’, zegt hij. ‘Als ik nu terugdenk aan de attracties word ik nog duizelig’. Later houdt de bedrijvigheid binnen Theater Toone hem lange tijd in Brussel. Pas in de jaren zeventig trekt hij opnieuw naar zijn geboortedorp, dit keer in het gezelschap van zijn echtgenote André Longcheval. José toont haar fier de plekjes waar hij een groot deel van zijn kinderjaren doorbracht. Ook zij is gecharmeerd door al het moois dat de streek te bieden heeft. Kermis op het ijs en *rollekebolleke* op de dijk zijn inmiddels ingeruild voor nostalgische wandelingen en restaurants met asperges en paling in ‘t groen op het menu. In die periode was het domein

Net voor de zomer was het kasteel helemaal in de ban van de bedverhalen. Theaternachten, voorleessessies en een tentoonstelling combineerden de magie van het kasteel met springlevend figurentheatererfgoed. Een gezelschap dat niet kon ontbreken op de affiche was het Koninklijk Poppentheater Toone. Voor José Géal, alias Toone VII, bracht het verblijf van zijn poppen in Hingene nog veel meer teweeg. Ze leidden hem eindelijk binnen in een lang verboden kasteel, het kasteel van zijn jeugd.

d'Ursel al verkocht aan de gemeente Hingene en dus toegankelijk, maar de deur van het kasteel bleef voorlopig gesloten.

Eindelijk binnen

Februari 2008. José Géal krijgt telefoon van Paul Contryn, poppenspeler, regisseur en curator van de tentoonstelling 'Bedverhalen in het kasteel'. De stangpoppen van Toone verdienden een bijzondere plaats bij een overzicht van het figurentheater in Vlaanderen en Brussel. 'Uiteraard was ik zeer vereerd dat onze poppen (Genoveva van Brabant en Sint-Antonius en zijn varken nvdr) aanwezig mochten zijn. Maar deze vraag betekende voor mij ook veel op persoonlijk vlak', zegt José. 'Eindelijk zou de poort voor mij opengaan en zou ik binnen kunnen in het kasteel. Mijn kinderdroom zou in vervulling gaan'.

José Géal bij het toenmalige huis van zijn grootmoeder

De opening van de tentoonstelling op 15 mei was dan ook een spannend moment. 'Gewapend met een foto toestel begonnen mijn echtgenote en ik aan de tocht naar Hingene. Ik was zo opgewonden dat ik niet rechtstreeks naar Hingene reed, maar de busreis uit mijn jeugd, langs allerlei kleine dorpjes, nog eens overdeed. We raakten de weg kwijt en ik was grandioos te laat. Maar de poort was nog open. De dreef was uitnodigend mooi verlicht met kaarsen en ik ging binnen...'.
 Oktober 2008. We ontvangen José Géal en zijn echtgenote met taart en koffie op een mooie nazomerdag in het kasteel. Na een gezellige babbel over zijn kinderjaren, Hingene en de bedverhalen vragen we hem of hij ons wil vergezellen tijdens een wandeling door het dorp. Zijn ogen schitteren. Wanneer we de huisjes in de Vleminckxstraat (naast café De Messinc nvdr) naderen, versnelt José Géal zijn pas. 'Eén van deze huisjes was dat van mijn oom, de mandenmaker', zegt hij apetrots. Nadien gaat het richting Van Haelenstraat, waar we halt houden bij het voormalige huis van zijn grootouders. Van het oorspronkelijke gebouw rest niet veel meer, maar opnieuw poseert hij gewillig voor een foto. Wanneer we voorbij Afspanning De Zwaan wandelen, herinnert hij zich het zaaltje waar hij met zijn moeder kwam dansen op accordeonmuziek.

Onze wandeling wordt tweemaal onderbroken door een gsm-gesprek. De 77-jarige José is met pensioen, maar duidelijk nog sterk betrokken bij zijn theater.

Genoveva van Brabant

'De deadline van ons magazine nadert en we hebben plannen om uit te breiden. Het is nogal drukjes', verontschuldigt hij zich. Maar bij de geopende smeedijzeren poort voor de kasteeldreef blijven we nog even staan. En dit keer moeten we mee op de foto: 'Voor mijn archief', zegt hij breedglimlachend. Bij een warm afscheid wenst hij ons nog veel succes met alle mooie initiatieven die het kasteel in petto heeft... ■

VEERLE MOENS

Kasteel d'Ursel

Koninklijk Poppentheater Toone is het oudste nog bestaande poppentheater in België. De eerste voorstellingen werden al in 1830 gegeven. De traditie wordt in ere gehouden en de titel 'Toone' wordt nog altijd publiekelijk doorgegeven aan de opvolger. Intussen zijn ze aanbeland bij Toone VIII, zoon van José Géal. Poppentheater Toone staat voor traditioneel poppenspel met stangpoppen. De voorstellingen worden gebracht in een sappig Brussels dialect. Daarnaast zijn er ook voorstellingen speciaal voor toeristen.

www.toone.be

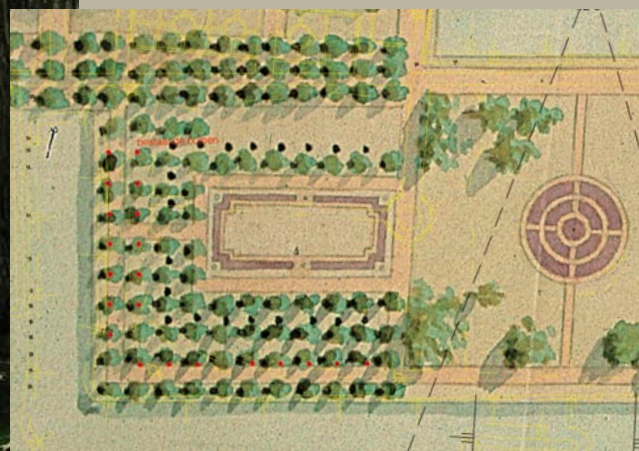

NIEUWE BOMEN,

Niet alleen het kasteel, maar ook het domein krijgt stilaan zijn oude glans terug. Net zoals bij de restauratie van het kasteel opteert de provincie voor een zo groot mogelijk behoud van de historische integriteit.

De laatste jaren waren trouwe bezoekers van het domein getuige van het ruimen van de grachten en de vijver, het heraanplanten van de rij lindenbomen in de grasperken naast de hoofdoprijlaan, het heraanleggen van de grondam die het park verbindt met het Parkbos-Oost. Binnenkort nemen we het terrein tussen de lovergang en de gracht onder handen. Op dit ogenblik ligt deze hoek er nogal verwilderd bij.

© Joris Calpeens

Detailplan schaal 1/500 met huidige opmeting (in gele kleur) geprojecteerd op plan Keilig (1883)

NIEUW LEVEN

Een statige tuinkamer

In opdracht van de hertog Joseph d'Ursel (1848–1903) tekent de Duitse landschaps-architect Eduard Keilig (1827–1895) in 1883 een nieuw ontwerp voor het kasteelpark van Hingene. Als tegenwicht voor het bouwvolume van het zogenaamde Laathof, voorziet Keilig op de oostzijde van het park een open tuinkamer, aan drie zijden omringd door gelijksoortige bomen. Dat dit voorstel ook is uitgevoerd, wordt bevestigd door een onafgewerkt vogelvluichtperspectief en een vroeg zoste-eeuws plan voor de inrichting van een tennisveld in deze zone. De struikenborder aan de westkant van deze voormalige tuinkamer, met een mooie en interessante beplanting van onder andere sierpruim, boomhortensia, rode kornoelje en rodo-dendron, dateert uit dezelfde periode: ook deze is op de historische plannen al terug te vinden.

Op al deze cartografische bronnen wordt het bosquet grafisch duidelijk weergegeven als één blok beplant met dezelfde boomsoort. Uit de archieven weten we dat de hertog d'Ursel in 1884 onder andere Amerikaanse eiken heeft aangekocht bij de boomkwekers P.J. Looymans & zonen te Oudenbosch (Nederland). Deze bomenkeuze is niet alleen kenmerkend voor de toenmalige tuinarchitectuur; ze blijkt tevens karakteristiek binnen het oeuvre van Eduard Keilig. Met het eindbeeld van een tuin'kamer' voor ogen, is hier bewust geko-

zen voor Amerikaanse eiken, met breed uitwaaierende en koepelvormige kroon. De cartografische en archivalische bronnen én een actuele opmeting van het terrein laten toe om de omvang en het oorspronkelijke plantverband van deze tuinkamer te reconstrueren. Als we de opmeting projecteren op die oude plannen is duidelijk te zien dat de grote eiken die er nu nog staan een restant zijn van de beplanting uit 1884: elke rode stip is een nog bestaande boom. Dus: wat er nu uitziet als een rommelig verwilderd bosje aan twee zijden afgeboord met een dreef was ooit een statige tuinkamer omgeven met maar liefst 114 bomen...

Een nieuwe blokbeplanting

Vandaag staan er nog amper achttien van de oorspronkelijke Amerikaanse eiken overeind. Hoogbejaard zijn ze allemaal, maar sommigen zijn ziek of op sterven na dood. Hun hout is vermolmd en wordt verder aangetast door paddenstoelen en schimmels. Zo verzwakt de standvastigheid van de bomen, vallen grote takken spontaan naar beneden en bieden ook de wortels steeds minder houvast. Enkele bomen zijn zo ziek, dat ze om veiligheidsredenen gekapt moeten worden: ze staan immers langs een wandelpad in een openbaar park. Maar ook de overblijvende eiken zijn aan het einde van hun levenscyclus gekomen

Meer info:

info@groenmechelen.provant.be
of 015 45 13 80

en zullen onvermijdelijk omvallen. In plaats van te wachten tot de allerlaatste boom spontaan omvalt en het bos steeds verder uitdunt, zullen alle eiken tegelijk worden gekapt. Ook het aangrenzende bossage van jonge, opgeschoten eiken wordt aangepakt. Na de kapwerken grijpen we terug naar de plannen van Keilig en komt er opnieuw een blokbeplanting van tientallen gezonde, evenjarige bomen, die op termijn terug een eenvormig, breed uitwaaierend geheel zullen vormen. Zo ruimen ziekte en verwildering plaats voor nieuwe bomen en nieuw leven... ■

KRIS KETELS

Provinciale Groendomeinen Regio Mechelen

JOKE BUNGENEERS

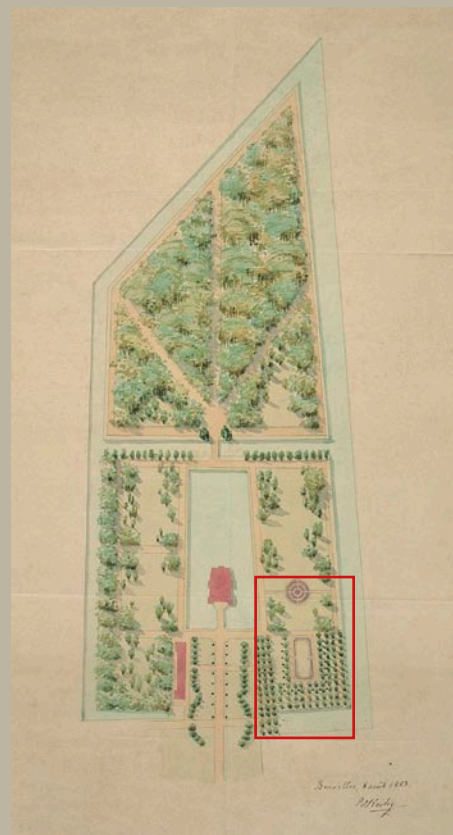
Provincie Antwerpen, dienst erfgoed

KATRIEN HEBBELINCK

Erasmushogeschool Brussel

Foto's bomen: © Joris Ceuppens

E. Keilig, ontwerp voor het park van Hingene, 1883

WEEK VAN DE SMAAK IN HET KASTEEL

In het kader van de derde 'Week van de Smaak' nodigen we je uit in kasteel d'Ursel voor twee lezingen over wijngeschiedenis. Na elke lezing kan je de theorie in de praktijk brengen met een degustatie van een mooi assortiment Franse of mousserende wijnen.

Neuzen in de kelder.

Adellijke wijncultuur en -consumptie in België in de 19de eeuw

Ruim tweeduizend flessen en twee vaten noteerde hij zorgvuldig in zijn boekje. Voor 1872 zaten de kelders goed gevuld. Vooral met rode wijn. Bordeaux uiteraard, maar ook Rijn- en Moeselwijn, Rhône- en Spaanse wijn. Wat apart, maar toch binnen handbereik, lagen de flessen Franse of Duitse champagne, de muscaat-, Malaga- en Madeirawijnen, de oude porto en sherry. Een mooie voorraad die hem toeliet zijn gasten rijkelijk te ontvangen met een passend wijntje voor elke gang. Zijn diners werden dan ook gesmaakt.

De wijnkelders van jonkheer Emile de Ryckman de Betz (1845–1882) zijn maar één van de voorbeelden van de aristocratische wijncultuur in de lange negentiende eeuw. Notaboekjes en inventarissen, menu's en huishoudboeken schetsen een beeld van de plaats die wijn en champagne in de gastronomische beleving van de adel bekleedde. Maar ook het bredere plaatje levert boeiende inzichten op.

Vaak gekopieerd, nooit geëvenaard.
De geschiedenis van de champagne

Bij een overwinning, verdienen we het, bij een nederlaag hebben we het nodig.
(Sir Winston Churchill)

Grote liefdeshistories beginnen met champagne.

(Honoré de Balzac)

De enige wijn die een vrouw na het drinken mooi doet blijven.'

(Madame de Pompadour)

Er is geen wijn die meer tot de verbeelding spreekt dan champagne. Maar de bubbels uit de Marnevallei inspireerden niet alleen de groten der aarde: champagne blijft voor vele mensen de feestdrank bij uitstek. Het is ook een drank met een boeiende geschiedenis, met monniken die de basis legden van het productieproces, eeuwenoude champagnehuizen, maar ook wijnluis en wereldoorlogen. Tijdens deze lezing neemt Stefaan Van Laere je mee in de wonderde wereld van de champagne.

STEFAN VAN LAERE (*1963) studeerde pers- en communicatiewetenschappen aan de Gentse Universiteit. Hij schrijft zowel fictie als non-fictie voor kinderen en volwassenen en maakt reportages in de geschreven media over lifestyle onderwerpen. Samen met wijnkenner Guido Van Imschoot publiceerde hij onlangs een verrijkt kijk- en proefboek over champagne.

Na de lezing word je uitgenodigd voor een degustatie in de spiegelzaal. Wijnhandel Bodegas zorgt er voor een mooi assortiment mousserende wijnen, van cava tot champagne.

Hoeveel wijn werd er in België geconsumeerd? Kwam die exclusief uit Frankrijk? Wie kon zich wijn veroorloven? Waar kochten zij hun voorraden in? Vanuit enkele gevalstudies vertrekt deze lezing op verkenning door het 19de-eeuwse wijnlandschap.

STIJN VAN DE PERRE (*1966) studeerde moderne geschiedenis aan de K.U.Brussel en K.U.Leuven. In 2003 doctorerde hij op een verhandeling over het fiscale beleid in België in de periode 1830–1914. Hij is momenteel verbonden aan de UGent en de Arteveldehogeschool Gent. Als lid van de Raad van de Stichting de Mofarts publiceerde hij over adellijke wijnconsumptie in *La noblesse à table, des ducs de Bourgogne aux rois des Belges* (Brussels University Press, 2008).

Na de lezing word je uitgenodigd voor een degustatie in de spiegelzaal. Wijnhandel Bodegas zorgt er voor een mooi assortiment Franse wijnen.

Praktisch

Vrijdag 14 november 2008

Lezing om 20 uur en degustatie van 21 tot 22.30 uur

Toegang: 12 euro

Info en reservatie: kasteel d'Ursel

Praktisch

Vrijdag 21 november 2008

Lezing om 20 uur en degustatie van 21 tot 22.30 uur

Toegang: 12 euro

Info en reservatie: kasteel d'Ursel

AGENDA

Lezingen 'Neuzen in de kelder' en 'Vaak gekopieerd, nooit geëvenaard'

Vrijdag 14 en 21 november – 20 uur – 12 euro

Stijn van de Perre vertelt op 14 november over adellijke wijncultuur en –consumptie in België in de 19de eeuw. Op 21 november neemt auteur Stefaan Van Laere je mee in de wonderse wereld van de champagne.

Info en reservatie:
Kasteel d'Ursel

Gegidste rondleidingen voor individuele bezoekers

Zondag 30 november en zondag 25 januari
14 uur tot 15.30 uur – 7 euro

Voor deze rondleiding kan je alleen of met een klein gezelschap inschrijven. Tijdens de rondleiding neemt een gids je mee naar de sfeervolle kelders, de prestigieuze ontvangstruimten op de benedenverdieping en de voormalige slaapkamers op de eerste verdieping. Je maakt er kennis met een prachtig staaltje behangsels, deur- en schouwstukken uit de achttiende en negentiende eeuw, allemaal in oosterse stijl. Tegelijkertijd krijg je het fascinerende verhaal van de jarenlange restauratie te horen én te zien.

Info en reservatie
Kasteel d'Ursel

Edding Strijkkwartet

Zondag 7 december – 11 uur – 14 / 12 euro

Het Edding Strijkkwartet kiest voor de uitvoering van het klassieke strijkepertoire op historische instrumenten, vanuit een eerlijke en open benadering. Baptiste Lopez en Caroline Bayet spelen viool, Paul De Clerck en Ageet Zweistra altviool en cello.

Programma
Contrapunctus 1 en IV uit *Die Kunst der Fuge* van Bach
Strijkkwartet op. 44 nr. 2 van Mendelssohn-Bartholdy
Strijkkwartet op. 77 nr. 1 van Haydn

Info en reservatie
CC Ter Dilft
03 890 69 30
www.terdilft.be

Lieven Baert & cursisten

Gezelschapsdansen uit de 17de en 18de eeuw
Donderdag 11 december – 20 uur – 12 / 10 euro

Van 14 oktober tot 9 december geeft Lieven Baert een cursus gezelschapsdansen in de grote inkomhal van het kasteel. Als afsluiter brengen de cursisten – samen met enkele ervaren dansers – een optreden. Voor deze gelegenheid worden ook de gepaste kostuums uit de kast gehaald.

Info en reservatie
Kasteel d'Ursel

Gitaartrio LosDelTrè Animo Caliente

Zondag 25 januari – 11 uur – 10 / 8 euro

Het gitaartrio LosDelTrè (Tom Van de Venne, Roel Van de Voorde, Ward Pauwels) heeft een repertoire dat is uitgegroeid tot een kleurrijk geheel van Spaanse en Zuid-Amerikaanse muziek. Soms is die folkloristisch getint, maar ook klassieke en moderne composities vinden hun plaats in het programma.

Info en reservatie
CC Ter Dilft
03 890 69 30
www.terdilft.be

Aldo Baerten (dwarsfluit) &
Martin Helmchen (piano)

Flierefluitende kamermuziek van deFilharmonie

Zondag 14 december – 11 uur – 12 / 10 euro

Jonge pianobeloofte Martin Helmchen neemt eerste fluitsolo van deFilharmonie Aldo Baerten mee op een flierefluitende excursie door de bossen. Eerst verkennen ze alle variabelen van Schuberts onsterfelijke melodie uit *Die schöne Müllerin*, daarna is het de beurt aan Messiaens ornithologische fantasieën. Einddoel van deze charmante tocht is het classicistisch stoeiwerk van Prokofjevs *Fluitsonate*.

Info en reservatie
Kasteel d'Ursel

Academie voor Muziek, Woord en Dans Liedrecital

Donderdag 29 januari – 20 uur
gratis (na reservatie)

Onder leiding van Ludwig Jansegers nodigt de liedklas van de Bornemse academie al voor het vierde jaar op rij uit voor een concert in het kasteel d'Ursel. Deze keer kiezen ze voor romantische liederen. Onder begeleiding van pianist Stefaan Desmet komt het werk van Robert Schumann en enkele Vlaamse componisten aan bod, zoals August De Boeck en Jan Van Landeghem.

Info en reservatie
Academie voor Muziek, Woord en Dans
03 890 69 55
amwd@bornem.be

BEELDBANK

De beeldbank van het kasteel d'Ursel bestaat uit een grote verzameling oud en nieuw beeldmateriaal. Op deze pagina publiceren we telkens een unieke afbeelding uit dit archief. Aan de hand hiervan ontdek je verrassende details over de geschiedenis van het kasteel en zijn bewoners.

Deze smeedijzeren toegangspoort ziet eruit alsof ze al honderden jaren bij het paviljoen De Notelaer hoort. Maar is dat wel zo? Volgens de mondelinge overlevering werd ze er pas geplaatst in het begin van de jaren 1970 door de toenmalige bewoner, kunstenaar Vic Gentils. Hij zou de poort gekocht hebben bij een antiquair in de Ardennen om ze tussen twee nieuwe, stenen poortpalen te hangen. Deze foto zou dan genomen zijn net na de voltooiing van de werken. Gaston Paredaens, de toenmalige gemeentesecretaris van Hingene, weet nog dat Vic Gentils hem vertelde dat de poort ergens verstopt zat onder de grond en dat ze zou dateren uit de late 18de eeuw. 'Maar als hij toen aan het liegen was, doe ik dat nu natuurlijk ook!' Misschien wel, want bovenaan de poort – die ook nu nog bij de Notelaer staat – bevindt zich een medaillon met het wapenschild van de familie d'Ursel. Zou ze dan toch uit de tijd van de hertogen dateren? Of plaatste Vic Gentils het wapenschild? Hoe de vork precies in de steel zit, zal moeten blijken uit het lopende onderzoek van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, dat elders in dit magazine al aan bod kwam.

